

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

101129417-ERASMUS-EDU-2023-CB-VET

***Improvement the quality of chemistry teaching in VET
in Bosnia and Herzegovina***

ChemTeach

Elementi savremenog kurikuluma

Prof. Milica Balaban

Univerzitet u Banjoj Luci, Prirodno-matematički fakultet, Studijski program hemija

Cilj radionice

Upoznavanje sa elementima savremenih obrazovnih programa radi

- ✓ Unapređenja laboratorijske i praktične nastave
- ✓ Kreiranja priručnika i digitalnih nastavnih materijala
- ✓ Kreiranja programa za cijeloživotno učenje i stručno usavršavanje nastavnika hemije

Ishodi radionice

Učesnici radionice će:

Objasniti ključne elemente kurikuluma i njihovu međusobnu povezanost

Objasniti razliku između NPP i predmetnog kurikuluma

Objasniti koncept aktivnog učenja

Normativni okvir

Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju Republike Srpske, neke definicije (Čl.4)

1) obrazovanje je proces sticanja znanja, vještina i kompetencija, formiranja pogleda na svijet i psihofizičkog razvoja

3) nastava je složen, planski organizovan i vođen proces u kome učenici usvajaju znanja, stiču vještine i navike, psihofizički se razvijaju i vaspitavaju

5) nastavnim planom i programom propisuje se spisak nastavnih predmeta, njihov redoslijed po razredima, sedmični i godišnji broj časova po predmetima, razredima i ukupno, i njime se određuju i konkretizuju obim, struktura, dubina i redoslijed sadržaja nastavnih predmeta, odnosno područja zastupljenih u nastavnom planu i daju sažeta didaktičko-metodička uputstva za njihovu obradu

Normativni okvir

Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju Republike Srpske, neke definicije (Čl.4)

6) modul je logički zaokružena **cjelina funkcionalno i tematski povezanih programskih sadržaja i oblika rada**, koja sadrži ishode učenja i kriterijume za njihovo ispitivanje i ocjenjivanje, obuhvatajući jedan ili više predmeta, a dio je programa za sticanje kvalifikacije; s tim u vezi modularna nastava ima za cilj **razvijanje učeničkih kompetencija za cjeloživotno učenje**

7) ishodi učenja opisuju šta učenik treba da zna, razumije i može obavljati na osnovu završenog procesa učenja, definisanog kroz **znanje, vještine i kompetencije**

8) kompetencije predstavljaju **dinamičnu kombinaciju znanja, vještina, sposobnosti, stavova i vrijednosti**

Normativni okvir

Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju Republike Srpske, neke definicije (Čl.4)

9) ključne kompetencije su prenosivi multifunkcionalni **sistemi znanja, vještina, sposobnosti, stavova i vrijednosti**, koji su potrebni svim pojedincima za njihovo lično ostvarenje i razvoj, uključivanje u društvo i zapošljavanje

- Jezičko-komunikacione kompetencije na maternjem jeziku
- Jezičko-komunikacione kompetencije na stranom jeziku
- Matematička pismenost
- Informatička pismenost
- Kompetencije u nauci i tehnologiji
- Učenje kako se uči
- Samoinicijativnost i preduzetničke kompetencije
- Kreativno-produktivne kompetencije
- Fizičko-zdravstvene i interpersonalne kompetencije
- Kulturna osviještenost i kulturološko izražavanje

Normativni okvir

Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju Republike Srpske, neke definicije (Čl.4)

10) vještine predstavljaju **sposobnost primjene znanja i korištenja principa "znati kako"** da se izvrši određeni zadatak i da se riješi problem

U kontekstu *Evropskog kvalifikacionog okvira* (EQF) vještine se definišu kao:

- **Kognitivne vještine** (uključuju korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja)
- **Praktične vještine** (uključuju fizičku spretnost i korištenje metoda, materijala, sprava i instrumenata)
- **Socijalne vještine** (komuniciranje i saradnja, emocionalna inteligencija i druge)

Šta je nastavni plan i program?

Nastavni plan i program je školski dokument kojim se na određen način definišu ciljevi i sadržaji obrazovanja u određenom ciklusu obrazovanja

Наставни планови и програми

- За предшколско образовање и васпитање
- За основно васпитање и образовање
- За средње образовање и васпитање
- За гимназију
- За дјецу с посебним потребама
- За културу и умјетност

Nastavni plan je školski dokument koji donosi nadležno ministarstvo

Planom se propisuje spisak nastavnih predmeta, njihov redoslijed po razredima, sedmični i godišnji broj časova po predmetima, razredima i ukupno

Plan se daje u tabelarnom obliku

Nastavni program je školski dokument kojim se utvrđuju nastavni sadržaji uzimajući u obzir

- Obim nastavnih sadržaja (širina znanja i sposobnosti - kvantitet)
- Dubinu nastavnih sadržaja (dubina znanja i kvalitet sposobnosti)
- Redoslijed učenja nastavnih sadržaja ili struktura nastavnog programa (u kojim se razredima i kojim redoslijedom obrađuju pojedini sadržaji)

Program je nastavnicima okvir za izradu planova realizacije

Šta je nastavni plan i program?

ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				УКУПНО			
	НЕД.		ГОД.		НЕД.		ГОД.		НЕД.		ГОД.		НЕД.		ГОД.		НЕД.		ГОД.	
А: ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В
1 Српски језик	3		102		3		102		3		102		3		96		12		402	
2 Страни језик	2		68		2		68		2		68		2		64		8		268	
3 Физичко васпитање	2		68		2		68		2		68		2		64		8		268	
4 Математика **	4		136		4		136		3		102		3		96		14		470	
5 Информатика		2		68													2			68
6 Историја	2		68														2		68	
7 Демократија и људска права								2		68							2		68	
8 Физика	2		68		2		68										4		136	
9 Вјеронаука*	1		34		1		34		1		34		1		32		4		134	
10 Култура религија*	1		34		1		34										2		68	
11 Етика*								1		34		1		32		2	0	66	0	
Б: СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В
1 Машински елементи	2		68												2		68			
2 Техничко цртање	2		68												2		68			
3 Општа и неорганска хемија	4	4	136	136											4	4	136	136		
4 Органска хемија **					3	4	102	136							3	4	102	136		
5 Аналитичка хемија **					3	4	102	136							3	4	102	136		
6 Машине и операције					2	2	68	68	2	2	68	68			4	4	136	136		
7 Неорганска технологија									3	3	102	102			3	3	102	102		
8 Физичка хемија **									3	2	102	68	2	2	64	64	5	4	166	132
9 Инструментална анализа									2		68						2		68	
10 Органска технологија													3	3	96	96	3	3	96	96
11 Аутоматска контрола процеса													2		64		2		64	
12 Екологија и заштита животне средине													2		64		2		64	
13 Основи предузетништва													2		64		2		64	
14 Биохемија													2		64		2		64	
15 Изборни предмет													2		64		2		64	
Остали облици наставе ***																				
Пројектна настава ****																				
А: УКУПНО ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	16	2	544	68	14	0	476	0	13	0	442	0	11	0	352	0	54	2	###	68
Б: УКУПНО СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	8	4	272	136	8	10	272	340	8	9	272	306	15	5	480	160	39	28	###	942
УКУПНО А+Б	24	6	816	204	22	10	748	340	21	9	714	306	26	5	832	160	93	30	###	###
			30	1020			32	1088			30	1020			31	992		123		4120

* Ученик бира између Вјеронауке и Културе религија у првом разреду. Ако је одабрао Вјеронауку изучава је четири године. Ако није одабрао Вјеронауку онда у првом и другом разреду изучава Културу религија а у трећем и четвртм Етику.

** Ознака предмета који се изучава као изборни у IV разреду у складу са законом.

*** До два часа седмично у складу са законом.

**** Планирана Годишњим програмом рада школе у складу са законом.

Наставни планови и програми за струку - Хемија, неметали и графичарство

Хемијски техничар

Графички техничар

Šta je kurikulum?

Kurikulum (lat. Curriculum) – takmičenje, život, tok, redoslijed, put

Tok - svaki sljedeći element je **iznikao iz prethodnog**, **uslovljen je prethodnim** i s njim je **logički povezan**

Sistem - svi elementi su **povezani u sistem**, ako se jedan element promijeni - mijenja se cijeli sistem

Sličnosti i razlike

Stari tip nastavnog plana i programa

- Spisak predmeta po razredima i sedmični/godišnji broj časova
- U nekim slučajevima objašnjava svrhu i ciljeve učenja i poučavanja
- Donosi nastavne sadržaje koje treba realizovati u predmetu u pojedinim razredima
- U nekim slučajevima upućuje na učenje, podučavanje i vrednovanje
- Namijenjen je nastavnicima.

Predmetni kurikulum

- Daje cjelokupnu sliku nastave
- Objašnjava svrhu i ciljeve učenja i podučavanja
- Navodi **oblasti** organizacije
- Obavezno navodi **ishode učenja** po ciklusima/razredima
- Usmjerava na organizaciju iskustva učenja (**strategije i metode učenja** i podučavanja, nastavna sredstva)
- Usmjerava na **načine i oblike vrednovanja**
- Daje jasna očekivanja nastavnicima, učenicima, roditeljima i široj zajednici

Na koja pitanja kurikulum daje odgovor

Zašto? Kada i kojim redoslijedom? Ciklusi – Oblasti- Predmeti?

Šta podučavati? Koji su ciljevi obrazovnja?

Šta podučavati? Kakva oblasna struktura i sadržaj predmeta?

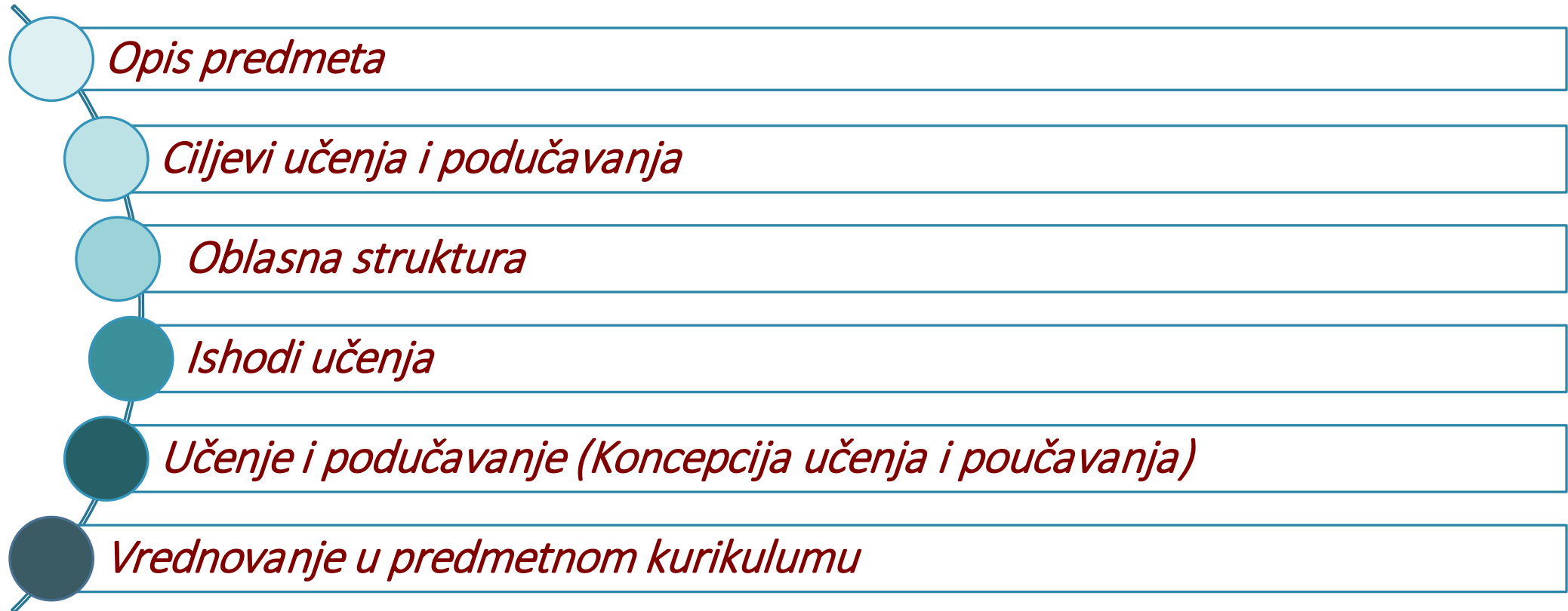
Kakvi su ishodi učenja?

Kako podučavati i kako učiti?

Kako procijeniti/ocijeniti rezultate učenja?

Šest elemenata predmetnog kurikuluma

Opis predmeta

Opis predmeta sadrži 4 osnovna dijela:

- 1) Svrha učenja i podučavanja predmeta
- 2) Mjesto predmeta u vaspitanju i obrazovanju
- 3) Oblast obrazovanja kojoj predmet pripada
- 4) Koncept podučavanja i učenja predmeta

U zemljama sa ovakvim pristupom Opis predmeta se daje u obimu od 500-1000 riječi

Opis predmeta – SVRHA UČENJA I PODUČAVANJA

- ✓ Zauzima centralno mjesto u poglavlju *Opis predmeta*
- ✓ Iz svrhe se izvode ciljevi učenja i podučavanja predmeta i iz svrhe prilaze ostali elementi predmetnog kurikulumuma
- ✓ Svrhu je potrebno opisati jasno i precizno
- ✓ Prilikom opisa svrhe učenja i podučavanja predmeta NE OPISUJE SE naučna disciplina, već doprinos predmeta obrazovanju i vaspitanju učenika

➤ Rationale/Aims

Aims

Chemistry aims to develop students':

- interest in and appreciation of chemistry and its usefulness in helping to explain phenomena and solve problems encountered in their ever-changing world
- understanding of the theories and models used to describe, explain and make predictions about chemical systems, structures and properties
- understanding of the factors that affect chemical systems, and how chemical systems can be controlled to produce desired products
- appreciation of chemistry as an experimental science that has developed through independent and collaborative research, and that has significant impacts on society and implications for decision making
- expertise in conducting a range of scientific investigations, including the collection and analysis of qualitative and quantitative data and the interpretation of evidence
- ability to critically evaluate and debate scientific arguments and claims in order to solve problems and generate informed, responsible and ethical conclusions
- ability to communicate chemical understanding and findings to a range of audiences, including through the use of appropriate representations, language and nomenclature.

Ciljevi učenja i podučavanja predmeta

- ✓ Opšta i najšire određena očekivanja o tome što će kao rezultat učenja i podučavanja predmeta **učenik znati i moći učiniti, kao i kakve će stavove razviti**
- ✓ Dovoljno široko formulisani tako da pruže **okvir učenja i razvoja svih učenika**, u skladu s njihovim mogućnostima, te da **omogućuju praćenje napredovanja učenika** kroz proces vaspitanja i obrazovanje
- ✓ ciljevi se izvode iz svrhe učenja i podučavanja predmeta, a na osnovu njih se određuju ishodi učenja

Svrha

CILJEVI

Ishodi

Ciljevi učenja i podučavanja predmeta

Preporučeni broj ciljeva 4-6!

Najviše 300 riječi!

Dobro postavljani ciljevi predmeta usmjeravaju razvoj i predmetno-specifičnih kompetencija i ključnih kompetencija

Primjer cilja za predmet Matematika:

Učenici će na osnovu usvojenih matematičkih znanja, vještina i procesa:

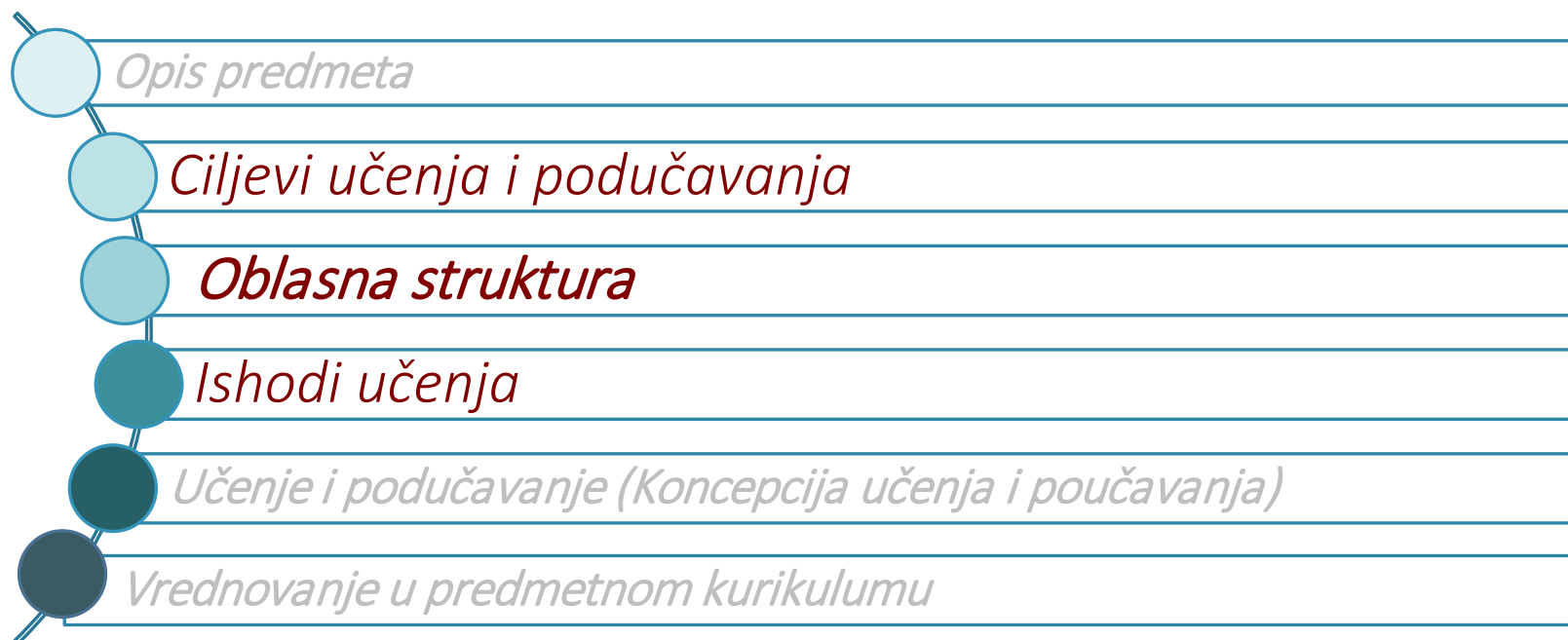
primijeniti **matematički jezik** u usmenom i pismenom izražavanju, strukturiranju, analizi, razumijevanju i procjeni informacija upotrebljavajući različite načine prikazivanja matematičkih ideja, procesa i rezultata u matematičkom kontekstu i stvarnom životu.

Najčešće greške:

- ✓ nedovoljna uopštenost, koja se uglavnom ogleda u prevelikoj usmjerenosti na sadržaj, aktivnosti i vaspitno-obrazovni nivo

Oblasna struktura predmetnog kurikuluma

Određivanje oblasti predstavlja osnovu za *sistematično prevođenje ciljeva učenja i podučavanja predmeta u odgovarajuće ishode učenja*

Oblasna struktura se može zasnivati na

- ✓ Ključnih koncepata za određeni predmet (npr. u kurikulumu fizike „materija“, „energija“, „kretanje“, „sistem“ i „interakcija“)
- ✓ Vrste pismenosti (npr. u kurikulumu informatike „digitalna pismenost“)
- ✓ Aktivnosti učenika (npr. u kurikulumu maternjeg jezika „čitanje“)
- ✓ Tematskih cjelina Npr. u kurikulumu tehničke kulture „sigurnost u saobraćaju“, ili geografije „meteorološke pojave i klimatski problemi“
- ✓ Kombinacije prethodnih načina
Npr. kombinacija ključnih koncepata i ključnih vještina „supstance“, „energija“, „sistem“, „korištenje matematičke metode“, „korištenje eksperimentalne metode“

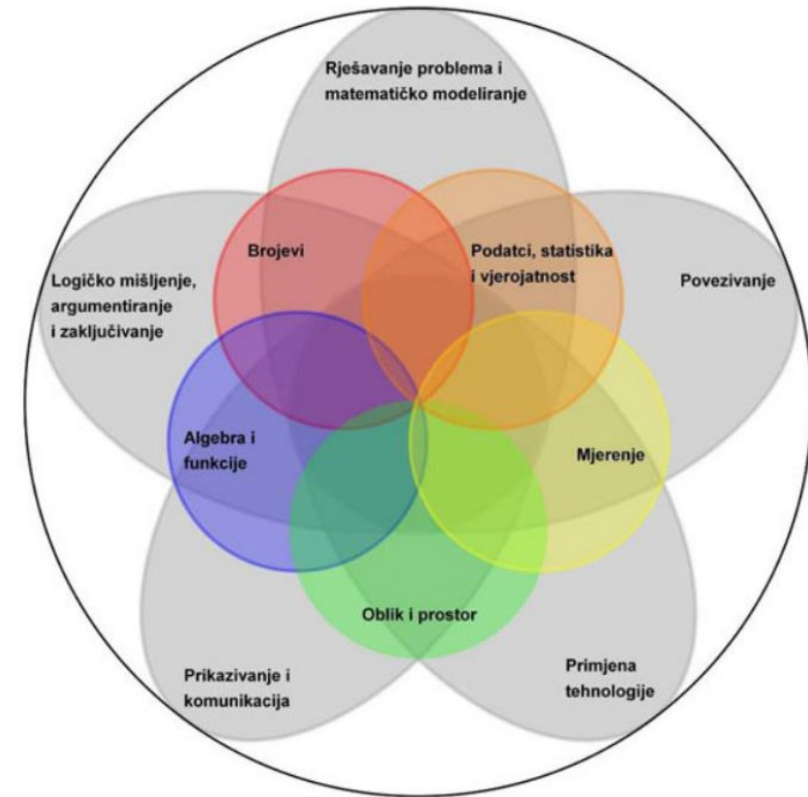
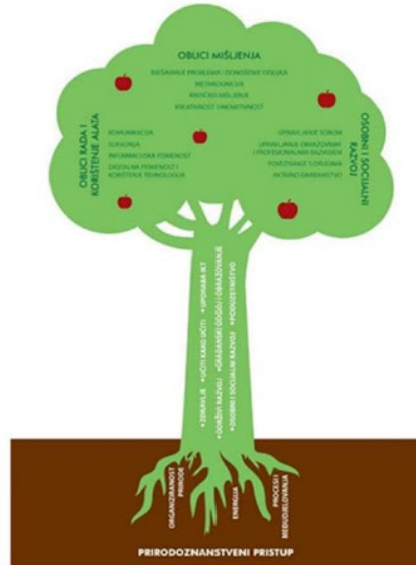
Oblasna struktura predmetnog kurikuluma

Science (Novi Zeland)	Physik (Schleswig-Holstein)	Hemija (Hrvatska)	Natural science – Biology (Estonija)	Mathematics (Ontario)	Technology (Novi Zeland)
Priroda nauke	Procesne kompetencije <i>a. Metod fizike</i> <i>b. Komunikacijske vještine</i> <i>c. Evaluacijske vještine</i>	Tvari	Ćelije	Socio-emocionalne vještine i matematički procesi	Tehnološka praksa
Živi svijet		Promjene i procesi	Organizmi	Brojevi	
Planeta Zemlja i Svemir		Energija	Nasljeđivanje	Algebra	Tehnološko znanje
Fizičke pojave	Sadržajno orijentisane kompetencije <i>a. Ključni koncepti:</i> <i>energija, materija, sistem,</i> <i>međudjelovanje</i> <i>b. Teme: Elektricitet,</i> <i>Magnetizam itd</i>	Prirodoznanstveni pristup	Evolucija i ekologija	Podaci	
Materijalni svijet				Osjećaj za prostor	Priroda tehnologije
				Finansijska pismenost	

Elementi kurikuluma

Oblasna struktura

Sve oblasti uključene u predmetni kurikulum moraju biti **međusobno povezane** na način da grade usklađenu **cjelinu**.

Slika 1. Matematički procesi i domene kurikuluma nastavnoga predmeta Matematika

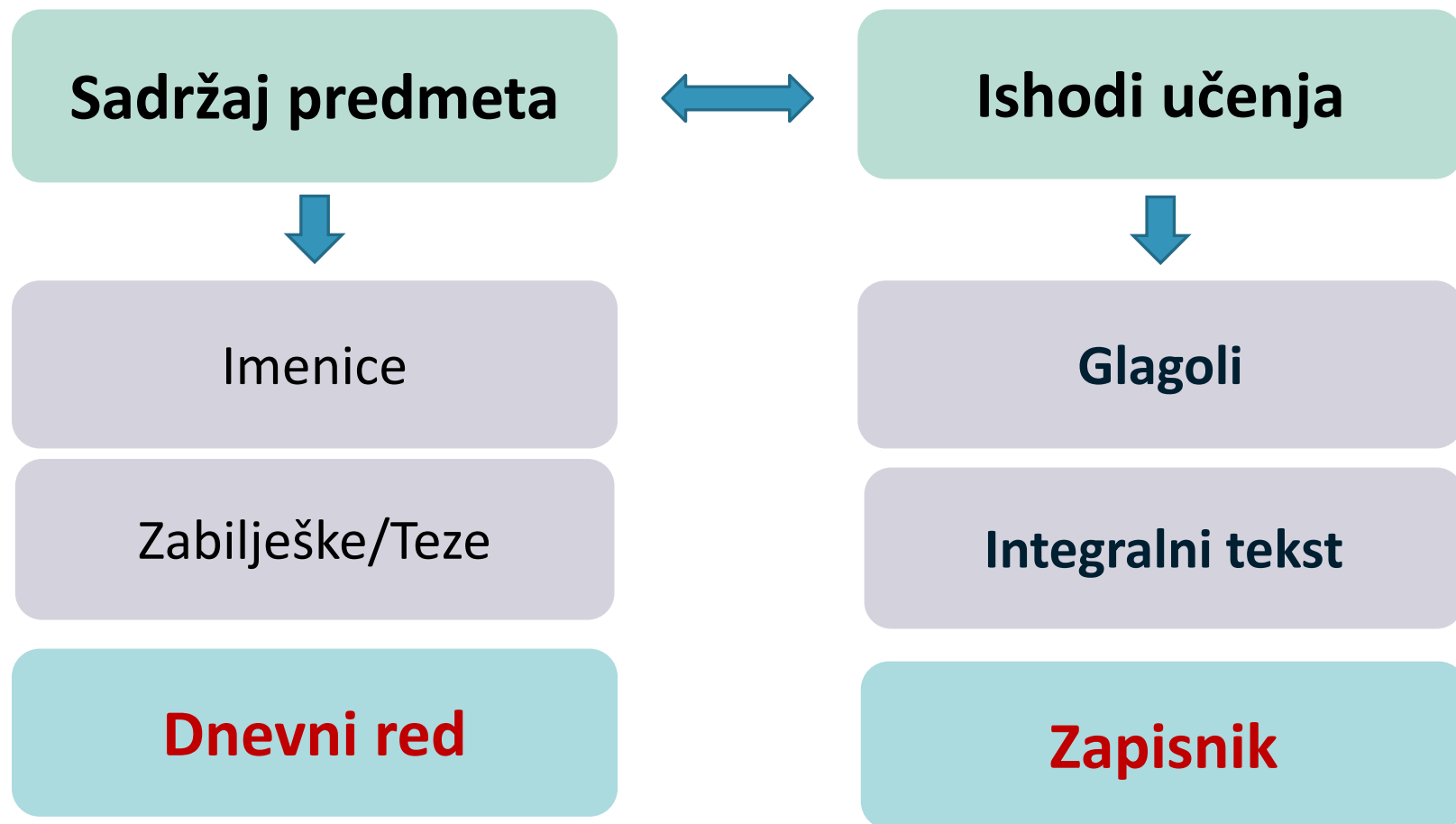
Ishodi učenja

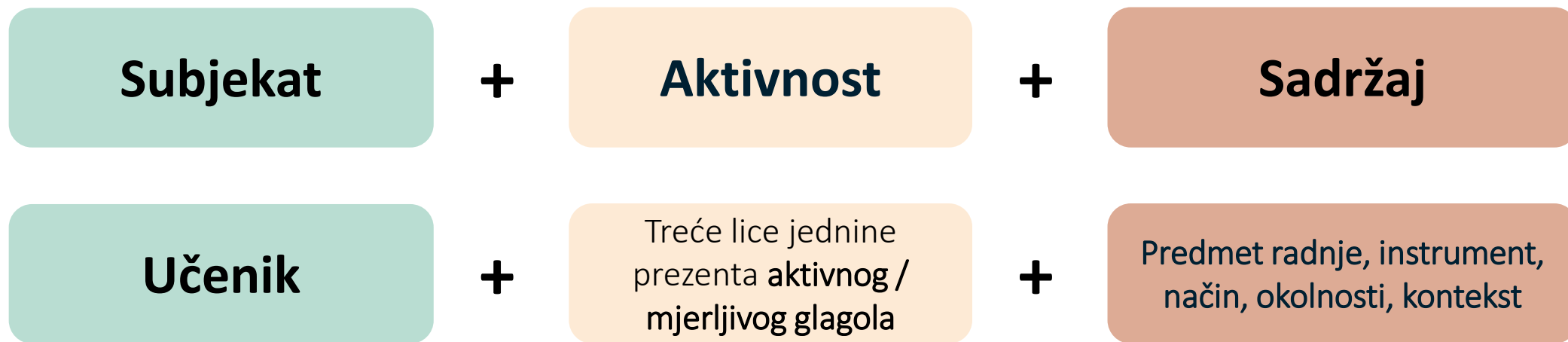
- ✓ Jasni i nedvosmisleni **iskazi očekivanja o usvojenim znanjima, vještinama i stavovima / vrijednostima učenika** na kraju godine učenja i poučavanja u određenoj predmetnoj oblasti
- ✓ Odgovaraju na pitanje: Šta učenici **znaju, mogu učiniti i koje stavove/vrijednosti imaju** razvijene u određenoj predmetnoj oblasti na kraju godine učenja i podučavanja određenog predmeta?
- ✓ Proizlaze **iz ciljeva** učenja i podučavanja predmeta i predmetne **oblasne strukture**
- ✓ Opisuju iskustvo učenika u određenoj predmetnoj oblasti u određenoj godini učenja i podučavanja

Odnos sadržaja predmeta i ishoda učenja

Odnos sadržaja predmeta i ishoda učenja

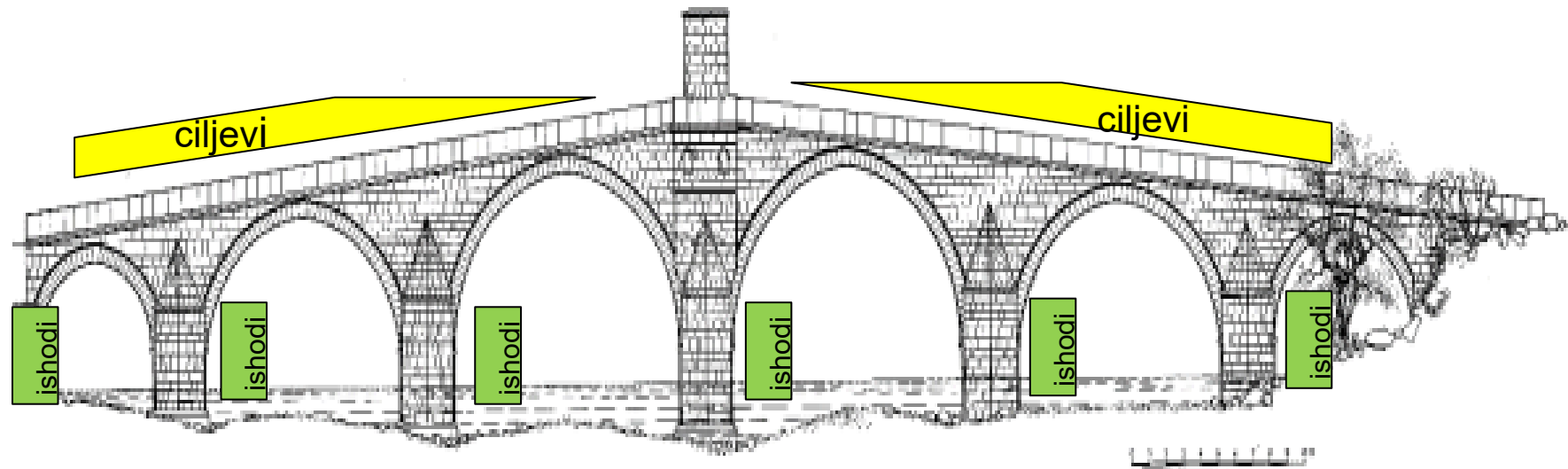

Učenik objašnjava uzroke pada Rimskog Carstva

Tema puna izazova, zahtijeva posebnu pažnju – Možda za neku od narednih radionica !?

Odnos ciljeva i ishoda

Učenje i podučavanje

- **Princip konstrukcije** – novo učenje konstruišemo na osnovu postojećeg znanja
- **Princip samoregulacije** – učenici preuzimaju odgovornost za svoje učenje, slabi nastavnikova regulacija
- **Princip kontekstualizacije** – učenje zavisi od konteksta u kojem se odvija
- **Princip fleksibilnosti** – nastava treba da bude prilagođena individualnim karakteristikama i prethodnim znanjima i iskustvima učenika
- **Princip socijalne interakcije** – učenje je po svojoj prirodi interaktivno, direktna ili indirektna interakcija
- **Princip inkluzivnosti** – svi učenici treba da imaju priliku da uče

Vrednovanje

- Vrednovanje je proces prikupljanja podataka o učeničkim postignućima, kako bismo shvatili šta učenici znaju i umiju, te kako bismo mogli poduzeti odgovarajuće akcije
- Cilj je “izmjeriti” postignuća (znanja, vještine)

Vrednovanje naučenog

Podrazumijeva procjenu nivoa postignuća učenika nakon određenog učenja i poučavanja tokom ili na kraju godine učenja i poučavanja, a po pravilu se iskazuje ocjenom ili nekom drugom sumativnom odlukom.

Vrednovanje za učenje

Vrednovanje koje se kontinuirano odvija tokom učenja i podučavanja i kao takvo služi unapređivanju trenutnog i planiranju budućega učenja i podučavanja. Ne rezultira ocjenom, već kvalitativnom povratnom informacijom kojoj je svrha popravak procesa učenja

Vrednovanje kao učenje

Odnosi se na vrednovanje kojim učenici razvijaju metakognitivne vještine (sposobnost praćenja, evaluacije i korigiranja vlastitih kognitivnih procesa). Podrazumijeva aktivno uključivanje učenika u proces vrednovanja uz stalnu podršku nastavnika, kako bi se maksimalno podstakao razvoj učeničkog autonomnog i samoregulisanog učenja

Proces vrednovanja

Planiranje

Sumativno vrednovanje

Donošenje konačne odluke o rezultatima procesa učenja, odnosno, ocjena učeničkog postignuća na kraju završetka jedinice ili na kraju jedne godine učenja i poučavanja, tj. koliko je učenik naučio. Prikazuje se ocjenom.

Prikupljanje informacija

Formativno vrednovanje

Korigovanje samog procesa učenja, praćenje napretka učenika u razvoju znanja, vještina i vrijednosti tokom jedne godine učenja i podučavanja. Uključuje sugestije kako se proces učenja može unaprijediti, kako učenik može prevazići eventualne poteškoće, te sve što je potrebno da učenik postigne ciljeve i ostvari ishode učenja. Ne rezultuje ocjenom

Donošenje zaključka

Preduzimanje potrebnih aktivnosti

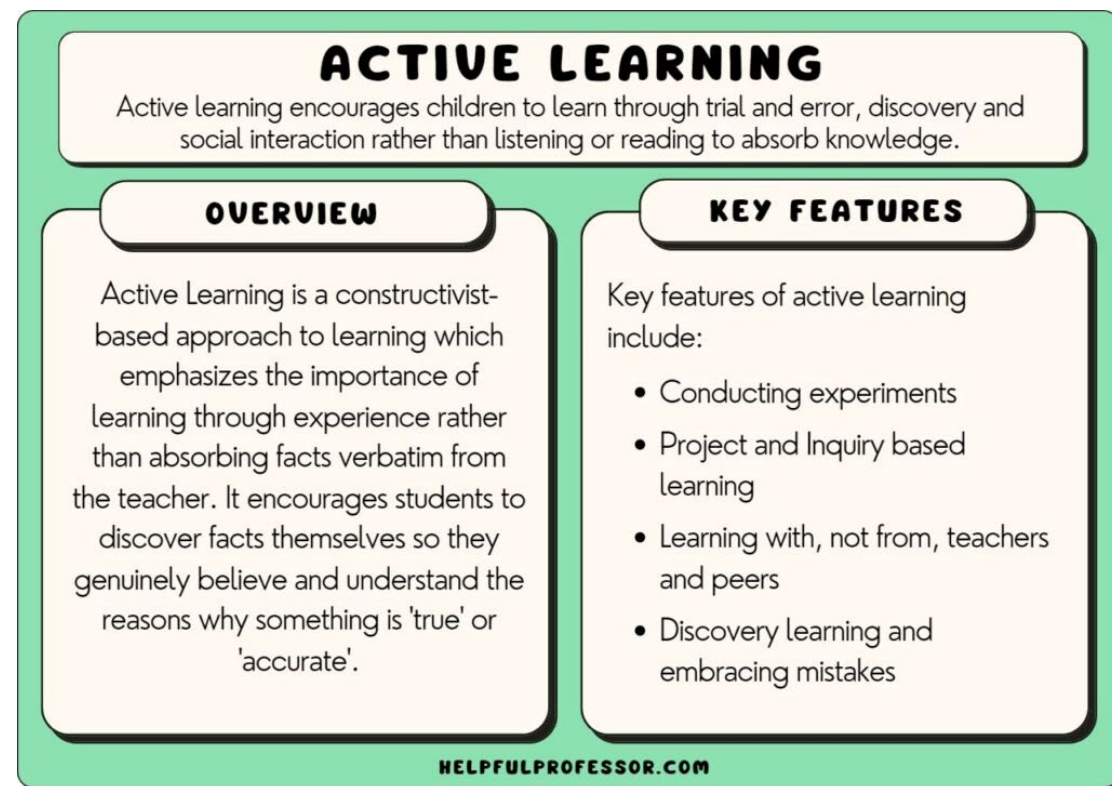
Dijagnostičko vrednovanje

Korigovanje Može biti oblik formativnog vrednovanja. Koristimo ga kako bi učenici prepoznali da li i u kojoj mjeri razumiju određene pojmove, teorije, primjene, odnosno, kako bi nastavnici znali sa kojim kompetencijama, tj. znanjima, stavovima i vještinama započiju odgojno-obrazovni proces u tom predmetu, šta se od osnovnih znanja eventualno treba ponoviti i na šta se treba obratiti pažnja.

Aktivno učenje – Učenik u centru

Podučavanje usmjereno na podsticanje učenja

- Učenje je ono što radi učenik
- Učenici su uključeni u aktivnosti poput čitanja tekstova, pisanja eseja, analize i vrednovanja izvora informacija, oblikovanja argumenata, učešća u debatama ili zadacima rješavanja problema.
- Nastavnik organizuje situacije u kojima se odvija učenje.
- Učenje kao istraživanje.

Aktivno učenje - tehnike

- Učenicima treba omogućiti da sami riješe problem ili odgovore na pitanja prije nego što im pokažemo rješenje ili odgovor.
- Učenicima treba omogućiti da rade u malim grupama kako bi došli do zajedničkog rješenja problema ili zadatka - tako uče jedni od drugih
- Osmišljavaju se situacije učenja u kojima učenik ne može naučiti odgovore i u kojima po potrebi mora preoblikovati poznate obrasce da bi riješio problem – učeniku se nameću nejasnoće, nesigurnosti, izazove, dileme, nepodudarnosti, višestruke perspektive, otvorena pitanja
- Od učenika se očekuju i proizvodi učenja do kojih treba doći vlastitim istraživanjem i promišljanjem, a ne samo reprodukcijom informacija: argumenti, eseji, procjene, kompleksnija objašnjenja, hipoteze, planovi, preporuke, kreativna primjena znanja.

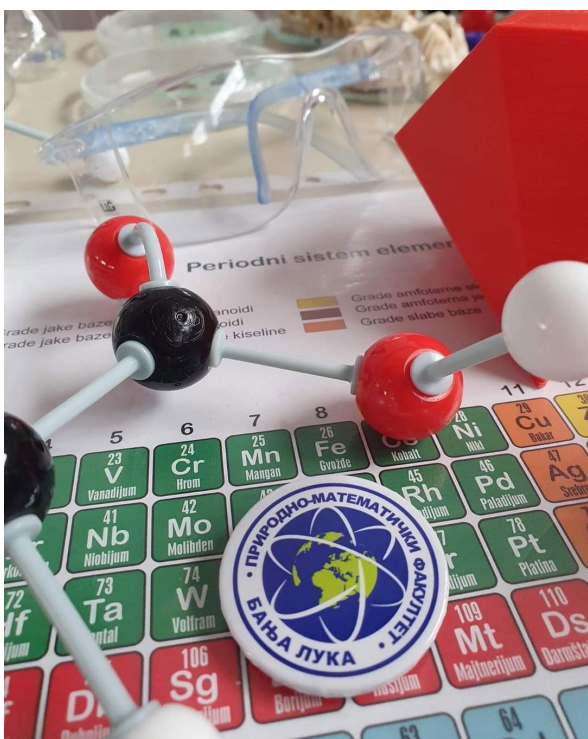

Aktivno učenje i kurikulum

- **Ugraditi u kurikulum** ciljeve, ishode, oblasti, sadržaje i metode koji vode aktivnom učenju.
- Ishodi trebaju biti jasni, ali **ne smiju biti postavljeni tako da ograničavaju učenje i podučavanje**
- Treba paziti da se **kurikulum ne optereti sa suviše sadržaja**, jer su metode aktivnog učenja vremenski zahtjevnije od direktnog podučavanja.
- **Predvidjeti vrednovanje** koje je usklađeno s načelima aktivnog učenja

Ovo je bio prvi dio naše radionice!

Hvala na pažnji!

Korišteni su materijali:

1. Ka obrazovanju koje pravi promjenu: Izvještaj o analizi dokumenata kojima se određuju osnovno i srednje opće obrazovanje u Bosni i Hercegovini – na putu od tradicionalnih nastavnih programa ka savremenim kurikulumima zasnovanim na ishodima učenja, Sarajevo, 2020.
2. Ka obrazovanju koje pravi promjenu: Temeljne postavke za izradu predmetnih kurikuluma, Sarajevo, 2020

Oba dokumenta: Grupa autora, stručnjaka iz oblasti koje je angažovala Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini u okviru projekta „Kurikularnom reformom do kvalitetnog obrazovanja“, kojeg provodi Misija uz finansijsku podršku vlada Kraljevine Norveške i Republike Italije; kao i prezentacije projekta.

Radionica: Analiza odabranog kurikulumu

Potreban je nastavni program jednog predmeta iz oblasti hemije po izboru

Predmetni kurikulum - Ukratko

- ✓ Predmetni kurikulum predstavlja osmišljeno i sistemsko regulisanje i planiranje vaspitno-obrazovnog procesa u određenom nastavnom predmetu kroz različite godine njegovog učenja i podučavanja.
- ✓ Slikovito se može opisati kao put ili tok vaspitanja i obrazovanja učenika od trenutka kada se prvi put susretne sa određenim predmetom pa do njegove posljednje godine učenja i podučavanja.
- ✓ Za razliku od tradicionalnog nastavnog programa, koji je gotovo isključivo usmjeren na sadržaj, predmetni kurikulum ne ukazuje samo na to šta se uči i podučava, nego se njime i jasno određuje šta društvo očekuje da učenik zna ili može učiniti vezano uz određeni sadržaj u svakom pojedinom nastavnom predmetu.

Predmetni kurikulum - Ukratko

- ✓ Svi elementi predmetnog kurikuluma čine logički povezanu cjelinu kojom se ostvaruju željeni ciljevi i ishodi učenja i podučavanja u predmetu. Posebno je bitno postići usaglašenost između postavljenih ciljeva, ishoda, procesa učenja i podučavanja i vrednovanja.
- ✓ S tim u vezi, u predmetnom kurikulumu se, pored sadržaja, daju i odgovori na pitanja: Koji su ciljevi i ishodi učenja i podučavanja? Kako se uči i podučava? Kako nastavnik podstiče učenje i razvoj kod učenika? Šta se koristi za učenje i podučavanje? U kojim i kakvim uslovima se uči? Koliko i kada se uči i podučava? Kako se učenje vrednuje?

Predmetni kurikulum - Ukratko

- ✓ Pregled predmetnih kurikuluma u savremenim obrazovnim sistemima ukazuje na određene zajedničke elemente. Predmetni kurikulumi obično počinju opisom nastavnog predmeta, na koji se nadovezuje definisanje svrhe i ciljeva učenja i podučavanja tog predmeta, u okviru kojih važno mjesto ima veza s ključnim kompetencijama i međupredmetnim temama.
- ✓ Posebno važan elemenat savremenih predmetnih kurikuluma su ishodi učenja, koji omogućavaju jasan uvid učenicima i roditeljima u to šta se od učenika očekuje u pojedinom razredu i kakva će iskustva proći na svom putu vaspitanja i obrazovanja.

Predmetni kurikulum - Ukratko

- ✓ Nastavnicima ishodi učenja predstavljaju jasna sidrišta, istovremeno omogućavajući autonomiju pri izboru načina, metoda i materijala koji odgovaraju njima, učenicima i okruženju u kojem rade.
- ✓ Savremeni predmetni kurikulumi sadrže i jasno određene principe učenja, podučavanja i organizacije nastavnog procesa pojedinog predmeta, nudeći time nastavnicima ideje vodilje o poželjnim pristupima učenju i podučavanju.
- ✓ Na kraju, kurikulumi sadrže i specifičnosti vezane uz praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje učeničkih postignuća u određenom predmetu.